

Τινες ἀπήγγελλον αὐτοσχεδίους στίχους, πάντες δὲ με ἀπεκάλουν βάρβαρον καὶ τυραννικὸν . . . . .

Ἦχησεν ἡ 8 καὶ 9 ὥρα, ἡ δὲ ὑπνοβασία διήρκει ἑ. π. Ὁ ἱετρός εἶπεν ὅτι τὸ φαινόμενον ἦτο ἀποτέλεσμα ὑπερβολικῆς μελέτης καὶ ἀκολούθως μεγάλης τοῦ ἐγκεφάλου ἐξάψευς ὄθεν ἐγνωμοδόγησε νὰ ἀποπειρωθῶσι πάντες οἱ παιδῆς εἰς τὰς οἰκίας των. Τούτου ἰσχυρισθέντες διετάχθησαν νὰ ἐνδύθωσιν ὡς μιλλοντες ἄναχωρήσωσιν οὕτω δὲ πολλοὶ ὑπηρεταὶ τοὺς ὠδήγησαν πρὸς τοὺς γονεῖς, ἢ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς καὶ φίλους των Ἀλλὰ καθ' ὅσον οἱ μαθηταὶ ἱφαναζόντο ὅτι πρὸς ποιήν ἐδῶκοντο· διὸ ἐζήτουν τὴν αἰτίαν τῆς τιμωρίας τούτης κτλ. ὅτε δὲ ἐξῆυπησαν, ἐμειναν ἐκστατικοὶ ὅτι εὕρισκοντο ἐν μέσῳ τῆς οἰκονομείας των· πάντες ὅμως ἤσθάνοντο ἐνυτοὺς κατακόπους, καὶ ἔλεγον ὅτι εἶχον ἀνάγκην ὑπνίου. *

Περὶ τούτων πάντων ἐπληροφόρηθην καὶ αὐτὸς ἐγὼ παρὰ τοῦ K. Delapierre, πρὸς τὸν ὅποιον ἐγραψα ζητῶν διασαφήσεις του . . . . . (1).

§ 2.

Διατὶ ἄρα γε ἀμφοτέροις πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν ἱατρῶν αὐτῶν περὶ τῆς τεχνητῆς καταληψίας, ὅτι δηλ. ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ διαμείνῃ εἰς ἐκστασιν μίχρι τινός διὰ μηχανικῶν τινῶν μέσων ἐνιργούντων ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος; Τούτου προέρχεται ἴσως ἀπὸ ὑπερβάλλοντος ζήλου ἀρχαιολατρίας, ἐνδέχεται δὲ καὶ ἀπὸ ὀλιγωρίας τῶν νεωτέρων ἀνακαλύψεων ἐνίοτε ὅμως καὶ ἀπὸ χιμερῶν παθῶν φθόνου, ἀντιζηλιας, ἢ καὶ χρηματικῶν συμφερόντων.

Ὁλόκληρον τὸ παρελθὸν πιστοποιεῖ τὰ λεγόμενα· διότι οὐδεὶς οὔτε ἐκ τῶν συγχρόνων τοῦ Χάρβεϋ ἱετρῶν, ὅσοι εἶχον ἐπέκεινα τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν ἡλικίαν, ἐπίστευσε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος· ἀλλὰ τοιούτους δυσπίστους εὕρηκαν καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐπιστημονικαὶ ἐφευρέσεις εἴτε τῆς φυσικῆς, εἴτε τῆς ἀστρονομίας, εἴτε τῆς γεωλογίας.

Τὶ λέγουσι δ' ἄρα γε κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας οἱ τοιοῦτοι πυθρῶνισταί; ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀντίκειται εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως! ὡς ἂν ἐγνώριζον οἱ δαίλαιοι ἔλθῃ τὴν φύσιν καὶ τὰ θαύματά της! ἢ ὡς ἂν ἐμβλαψασαν εἰς τὰ ἄδυστα τῆς δημιουργίας καὶ εἰς τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ τὰ μυστήρια!

Ὅτιω διέφερον ὁ ἀθάνατος Νεύτων· διότι κατεδέχεται νὰ λέγῃ ὅτι ἦτο ὡς παιδίον συλλέγον κογχύλια παρὰ τὸν αἰγιαλόν

Πολλοὶ προφαρίζονται προσέτι λέγοντες ὅτι ὁ ὀρθὸς λόγος ἀποκρούει νεοφανῆ τινὰ ἀνακάλυψιν· ἀλλ' ὁ ὀρθὸς λόγος οὗτος μετακινεῖται ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα καὶ ἀπὸ κλίματος εἰς κλίμα. Μήπως αὐτὸς δὲν ἐκωμῶ

θησεν ὡς τερατώδη τὴν νυχθημερινὴν περιστροφήν τῆς γῆς καὶ τὴν ὑπαρξιν τῶν ἀντιπόδων; ἀλλὰ τί ἄλλο παρὰ ταῦτα κατ' ἡμᾶς θεωρεῖται θεσπόμενον;

Τέλος δὲν παραδεχόμεθα, λέγουσιν ἄλλοι, εἰς ἅρ' οὐ αὐτοὶ ἡμεῖς ἴδωμεν καὶ ψηλαφήσωμεν, οὕτω εἶπεν, πληροφόρηθέντες ἐξ ἰδίας πείρας. Οὐδέποτε παραλογισμὸς σκανδαλωδέστερος ἔβηεν ὀλεθριωτικῶν συνεπειᾶς· διότι καταβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐξην αὐτῶν τῶν κτηνῶν, τὰ ὅποια δὲν ὠφελούνη παντελῶς ἐκ τῆς πείρας τῶν ἄλλων, ὥστε ἡ δόξα, τὸ τιμαλφέστατον τοῦτο τοῦ Ὑψίστου χριστάμα, τὸ ἀληθὲς ἀγλαῖσμα τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου τὸ θαυμάσιον ἀπεικόνισμα τῆς θείας οὐσίας κατακάζεται εἰς ἀίδιον ἀκηρῆσιαν πολὺ χειροτέραν τῆς τῶν Σερῶν αὐτῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων! Ἀλλὰ δύναται πάντες ἅρ' ἐαυτῶν τὰ πάντα νὰ ἐρευνώμεν καὶ ἀνευρίσκωμεν; Μήπως οἱ κακουργιοδῖκαι δὲν καταψηρίζουσι καὶ θάνατον πολλὰκις χωρὶς νὰ ἴδωσιν, ἀλλ' ἐπιθῶμενοι μόνον εἰς τὰς μαρτυρίας, συχναίως μάλιστα καὶ ἄνευ τούτων, εἰς ἀπλά δὲ μόνον (κατὰ δυσταχίαν) τεκμήρια στηριζόμενοι; Πόσοι δ' ἄρα γε ἐκ τῶν πολλῶν ἑκατομμυρίων, τὰ ὅποια κατοικοῦσι τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν, ἢ τὴν Ἀμερικὴν τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Νίαν Ὀλλανδίαν, δύναται νὰ ἐξελέγχωσιν ἅρ' ἐπιτετατὰ πρᾶγματα;

Ὅστις βλέπει διὰ τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου, διακρίνει ἀμυδρὰν τινα λάμπην ἀστέρου σελαιγίζοντος εἰς σκοτεινὰ καὶ ἀνεξερεύνητα βῆθη τοῦ ἀπείρου διαστήματος. Ἀλλὰ πόσον ἄρα γε ἀπέχει ὁ ἀστὴρ οὗτος; Ὅσοι σκέλλος ἀπαντᾷ, δώδεκα ἑκατομμύρια λευγῶν! ἐπιπληττεται εὐθύ; τότε ἡ φαντασία τοῦ χυδαίου ἐπιπαράδοξον ἄκουσμα, καὶ μένει σχεδὸν ὡς ἐμβρόντητος μὴ δυνάμενος οὔτε νὰν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον εὐκρινῶς ἰσχυθῆς νὰ ἀντιλάβῃ. Ἐν τούτοις ὅμως ὁ ἀστρονομὸς βεβαίως ὅτι δὲν βλέπει οὔτε τὸν ἀστέρα ὡς πύλιν μίσεις· διότι αὐτὸς πρὸ πολλῶν ἴσως αἰῶνων ἐπιπληττεται ὡς λύχνος εἰς τὴν ἀπέραντον χώραν τοῦ κόσμου, ἢ ἐμακρύνθη ἐκίθειν ἐτῶν δλοκλήρων ὁρόμων· τὸ τὸ φῶς αὐτοῦ μόλις ἐφθασεν ἐπ' αὐτῶς μέγιστος ἡμερῶν ὡς αὐτὸς αὐτὸς καὶ ἀκτίνας καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡλίου ἅρ' οὐ ὁ πατὴρ οὗτος τῆς ἡμέρας πρὸ πολλοῦ καταποκᾶτω τοῦ ὀρίζοντος, καθὼς βλέπομεν διὰ τῆς γῆς τὰ παρελθόντα, ἅρ' οὐ συνέβησαν.

Πῶς ὁ μαθηματικὸς οὗτος ἀστὴρ περισκοπεῖται ἀκριβομένον ἐνταῦθα κατῶρθωσε νὰ γνωρίξῃ τὴν ἀπόστασιν διὰ τοῦ ὀπολογισμοῦ; Ὑπάρχει πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἱκανοὶ νὰ κατανήσσωσιν εἰς τοιαύτην ἀκρίβειαν; Καὶ ὅμως πάντες πιστεύομεν σήμερον ἀστρονομίας τοὺς παραδόξους τούτους χρηρημαῖς, ὅπως τὴν ὑπαρξιν τῶν ἡλεκτρικῶν τηλεγράφων, οἱ ποιοὶ μεταδίδουσιν ἐν ἀκαρεῖ καὶ εἰς τὴν σιγαμῆν ἐννοίας ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἐνός ἄκρου μέχρι τοῦ ἄλλου οἰκουμένης.

Οὕτω ποτὲ ἴσως πιστεύωσι πάντες καὶ εἰς τὰ ἐκείνη ἀνόμητα τῆς τεχνητῆς καταλήψεως, εἴτε τοῦ λεγομένου μαγνητισμοῦ, ὅσον ὁδῶποτε εἰπέτι ἐκπλήττων ὡς ἐκ κατανόητα καὶ ὑπερφυῆ· διότι ἡ δύναμις αὕτη ἐπιπληττειται ἔξ ἑμυτος, ἐξ οὐτῆς δὲ ἐπήγαγον πάντες οἱ

(1) Mémoire sur le magnétisme animal et sur son application au traitement des maladies mentales lu au Congrès scientifique de Poitiers le 11 Septembre 1834.